

MURÁNSKE NOVINY

V. ROČNÍK • DVOJMESAČNÍK • MAREC 2012

0,20 €

ÚVODNÍK

Prezentácia najúspešnejších projektov a perspektívne úlohy v roku 2012

Vážení spoluobčania, každoročne sa začiatok roka spája s bilancovaním a hodnotením toho, čo sa za predchádzajúce obdobie uskutočnilo. Nie je to ináč ani v našej obci. Dovoľte mi aspoň v krátkosti Vás oboznámiť s aktivitami, ktoré sa uskutočnili v minulom roku.

Rok 2011 bol z pohľadu samosprávy náročný. Stále sme pocítovali a aj pocítujeme výpadok finančných prostriedkov z podielových daní v rozpočte obce, i keď na prvý pohľad sa to tak nezdá. V obci i napriek nepriaznivej ekonomickej situácii v spoločnosti sa snažíme uskutočňovať aktivity, ktoré sú financované tak z európskych ako aj iných dotáčnych zdrojov.

Pokračovalo sa vo výstavbe kanalizácie, ktorá sa ukončí v tomto kalendárnom roku. Aj touto cestou by som sa chcel poďakovať občanom obce za ústretovosť pri realizácii takej významnej investičnej akcie, ktoré bolo spojené s extrémnymi výkyvmi počasia. Následne sa budú na verejnú kanalizáciu pripájať rodinné domy, aby nedochádzalo k nelegálnemu vypúšťaniu splaškov do potoka.

Ďalšou investičnou akciou, ktorá pokračovala minulý rok, bola „Rekonštrukcia historického objektu fary - a jej premena na Múzeum“. Práca sa nám podarilo ukončiť v stanovenom termíne. Som presvedčený o tom, že otvorenie múzea prispeje k rozvoju a rozšíreniu aktivít cestovného ruchu v obci a prezentácie regionálneho kultúrneho dedičstva v turisticky atraktívnej lokalite NP Muránska Planina.

V druhej polovici roka sa začali práce na rekonštrukcii hasičskej zbrojnice, ktorá už bude

POHĽAD SPÄŤ I DO NOVÉHO ROKA

spĺňať požadované technické a bezpečnostné kritériá kladené na hasičskú zbrojnicu so stálou službou. V súčasnosti je stavba pod strechou a môže sa pokračovať s ďalšími prácami v zmysle stanoveného harmonogramu tak, aby sa samotná stavba mohla dať do užívania v čo najkratšom čase.

Z menších investičných akcií sa uskutočnila rekonštrukcia miestnej komunikácie, „Za humnami“, pokračovalo sa s reštaurátorskými prácami na soche sv. Jána Nepomuckého, ako aj s prácami na hrade Muráň (vypracovanie architektonicko-historického výskumu na Dome veliteľa, statického výskumu na Protitureckej bašte aj so zameraním jednotlivých objektov). Oba projekty boli podporené z dotáčného programu MK SR „Obnovme si svoj dom“. Do prevádzky sa spustil kamerový monitorovací systém, na ktorý sme získali dotáciu z KR PZ a ktorý by mal byť nápomocný pri odhaľovaní porušovania verejného poriadku a vandalizmu v obci.

V roku 2011 sme si pripomenuli aj dve významné výročia, ktoré sú späté s hradom Muráň a našou obcou. Pri tejto príležitosti sme zorganizovali III. Dni obce Muráň s bohatým kultúrno-spoločenským programom. Spolupodielali sme sa na organizovaní jedinečného koncertu Štátnej filharmónie Košice v kameňolome v Muráni v rámci Revúckych augustových koncertov, ako aj adventného koncertu v kostole sv. Juraja. Nedá mi nespomenúť vydanie a uvedenie reprezentatívnej

obrazovej publikácie Ing. Maroša Detka, „Muráň- Krásny kraj muránsky“.

Vážení spoluobčania, dovoľte mi touto cestou sa poďakovať poslancom obecného zastupiteľstva, členom komisií, pracovníkom obecného úradu, ako aj ostatným obyvateľom obce, ktorí svojím prístupom pomohli pri realizácii uvedených aktivít.

V roku 2012 by sme chceli pokračovať v ďalších investičných aktivitách, ktoré sú pred nami. Ide hlavne okrem vyššie spomenutých akcií o rekonštrukciu zdravotného strediska, ktorú by sme chceli začať v jarých mesiacoch tak, aby zdravotné stredisko mohlo byť funkčné pre potreby nielen našich občanov, ale aj občanov okolitých obcí koncom kalendárneho roka. Rekonštrukciou sa zvýši kvalita poskytovanej zdravotnej starostlivosti a zlepši sa dostupnosť zdravotníckej starostlivosti nákupom modernejšieho prístrojového vybavenia (vrátane zariadení na diagnostiku kardiovaskulárnych a onkologických ochorení).

Ďalšou významnou akciou je vytvorenie zberného dvora. Cieľom projektu je zabezpečenie komplexného systému nakladania s vyseparovanými zložkami komunálnych odpadov v obci Muráň. Ukončením projektu by sa malo dosiahnuť zefektívnenie systému zberu vyseparovaných zložiek KO a zníženie množstva KO ukladaných na skládky odpadov. Rozšíri sa počet zberných nádob v obci, čím sa zvýši dostupnosť separovaného zbe-

ru pre všetkých obyvateľov obce. Uvedená investičná akcia bude prebiehať tento a ešte aj budúci rok.

Investičnou akciou, ktorá nás čaká tento rok je regenerácia centrálnej časti obce. Momentálne prebieha overovanie procesu verejného obstarávania. Po jeho ukončení sa prístupí k samotnej realizácii projektu, čím dôjde k revitalizácii verejného priestranstva v obci Muráň a zlepšeniu dostupnosti občianskej infraštruktúry.

Okrem týchto veľkých investičných akcií sú pred nami aj ďalšie menšie aktivity smerujúce k rozvoju a propagácii našej obce. Jednou z najvýznamnejších kultúrno-spoločenských akcií bude usporiadanie XX. ročníka Ródea Muráň, ktorý sa uskutoční 11. augusta 2012. O prehľade ďalších akcií budete informovaní kultúrno-sportovou komisiou pri Obecnom úrade v Muráni. Nemalú pozornosť musíme venovať starostlivosti o životné prostredie, hlavne pre nezodpovedné konanie niektorých občanov (čistenie potoka, likvidácia divokých skládok odpadov).

Vážení spoluobčania, sami sa môžete presvedčiť, že nás čaká náročné obdobie. Verím, že sa nám podarí spoločnými silami zrealizovať plánované projekty, aby sme ich v budúcoročnom bilancovaní mohli zhodnotiť ako úspešne ukončené a aby plnili účel na ktorý boli zamerané. Dovoľte mi na záver Vám popriať do nastávajúceho obdobia hlavne veľa zdravia, šťastia, osobných a pracovných úspechov.

Ing. Roman Goldschmidt
starosta obce

Medzinárodný deň žien je celosvetovým sviatkom – oslavou rovnoprávného postavenia žien v spoločnosti. Všetkým ženám bez ohľadu na ich rolu v rodine, postavenie v spoločnosti či poslanie v živote vôbec patrí vďaka zo strany celej spoločnosti. Prejav úcty k nim sa slávi v krajinách celého sveta 8. marca. Odpoveď na otázku, prečo práve tento dátum, nachádzame v medzinárodných dejinách na začiatku 20. storočia.

V New Yorku 8. marca 1910 vypukol štrajk amerických krajčirok – 40 tisíc žien vystúpilo proti neznesiteľným pracovným podmienkam a za sociálnu a spoločenskú rovnoprávnosť. O oslave MDŽ na pamiatku tohto štrajku sa rozhodlo na medzinárodnej konferencii v Kodani v auguste 1910, ktorej sa zúčastnilo 100 delegátok zo 17 krajín. Tento sviatok žien vstúpil

do nášho povedomia výraznejšie v 2. polovici 20. storočia.

Ženy dosiahli rovnoprávne postavenie v spoločnosti. Majú rovnaké právo na vzdelanie ako muži, právo na prácu, finančné ocenenie, na získanie vedúcich pracovných pozícií, zrovnoprávnená bola aj rola mužov a žien v rodine, resp. aj ich nezastupiteľná funkcia pri výchove detí. Ženy sú v manželských zväzkoch vnímané ako slabšie polovičky, avšak v zrkadlách dneška sa stále viac odráža ich pevné postavenie, rozvaha i odvaha v každodenných životných zápasoch. Priznajme si úprimne, majú značný podiel na mnohých rodinných i spoločenských víťazstvách. Majú však aj naďalej právo zostať ženami v pravom zmysle slova, takými, ktoré sú hodné obdivu mužov.

*Blahoželanie
k MDŽ*

-RS-

NOVOROČNÉ ZAMYSLENIE

Eufória silvestrovskej noci sa pominula a nastali všedné dni s každodennými starosťami. S očakávaním, čo bude v roku 2012. Či sa už konečne dožijeme niečoho lepšieho. Ja som už však starý na to, aby som sľubom uveril. Moc peňazí nám priniesla korupciu, nezamestnanosť, na jednej strane nekontrolovateľné bohatstvo a na druhej strane biedu, bezdomovcov, alkoholizmus, drogy a terorizmus.

V tomto smere sa v blízkej dobe nič asi v spoločnosti nezmení. A k tomu ešte sme si pokazili aj prírodu jej devastáciou, nadmerným výrubom lesov, zamorovaním ovzdušia vysokou motorizáciou a všetkým možným. Príroda sa na nás už oprávnene hnevá a začína nás trestať. Lastovičky, vrabce aj iné vtáčstvo sa stráca, no pribúda škodlivého hmyzu, kôrovec nám ničí neúmerne naše lesy, plúca našej zeme. Aj slnko sa už na nás hnevá. Astronómia hlásia, že v tomto roku slnečný kotol bude pracovať na plný výkon a vysieľať na zem oveľa viac škodlivého žiarenia. To, čo zažívali mnohé krajiny, ale aj naše Slovensko v minulosti, sa ešte mnohonásobne prejaví v tomto roku s katastrofálnymi následkami. Nechcem byť však pesimistom, žiaľ keď to sledujem až na mrazi.

Vráťam sa teda k Novému roku, vtedy pri oslave sme si pripili všetko najlepšie, zdravie, šťastie, životnú pohodu a ešte pekných vecí. Ale myslím, že nikto neprial odpustenie z jednej aj druhej strany. Odpusťme takým, čo zrádzajú naše priateľstvá a iné ideály, ale prosíme o odpustenie aj tých, ktorým svojím konaním ubližujeme aj my. Veď či by to nebolo pekné, keby sme si navzájom odpustili, zabudli na zlobu, nenávisť a iné ľudské neudhy. Možno že len snívam, no myslím si že, niekedy treba aj pekne snívať. Aby som nezabudol, ja odpúšťam všetkým, čo mi ublížili a zároveň prosím o odpustenie tých, ktorým nevedomky som aj ja ublížil. A všetkým mojim priaznivcom čitateľom veľmi pekne ďakujem za prejavenu podporu a uznanie pri mojom básnení i keď som si vedomí, že nie je dokonalé, no teší ma, keď sa to aj niekomu páči a poďakuje mi.

S pozdravom Juraj Kochjar.

Ochránili Muránčanky pred cudzincami?

Po vianočných sviatkoch aj v minulosti nastala plesová sezóna. Prvý bál na Silvestra usporiadali hasiči – dobrá muzika i občerstvenie, vyparadení dozerali na priebeh a poriadok. Fašiangovú zábavu organizoval Slovenský zväz žien. Prebiehala na patričnej úrovni a platil aj zasadací poriadok. Od hlavného vchodu smerom k javisku sedávala väčšinou tzv. muránska smotánka. Pod balkónom mládež, na balkóne babky, ktoré mali všetko pod kontrolou, aby im nič neuniklo. Trsali všetci každý si prišiel na svojej. Starší si posadali, vypili, mladí nadväzovali nové

známosti. V 50 – 60. rokoch boli muránske zábavy bujarejšie, okorenene spormi a bitkami. Najmä mládež z okolitých obcí bola trňom v oku našim mládencom – to kvôli dievčatám. Posilnení alkoholom chránili Muránčanky pred cudzími nápadníkmi. Nie nadarmo sa vtedy hovorilo: „Keď ťa v Muráni nenabijú, v Dlhej Lúke neomlovia, v Mokrej Lúke neokradnú, môžeš už ísť celou dolinou!“. Príspevok venujem hlavne seniorom, aby si aj oni pripomenuli plesovú sezónu, vrátili sa do čias svojej mladosti.

Božena Galovičová

NAJKRAJŠIA PREZENTÁCIA ZVYKOV A JEDÁL PREDSEDNÍČKE ZO JDS MURÁNSKA LEHOTA UDELENÁ OSOBITNÁ CENA

Dňa 16. decembra 2011 okresná organizácia Jednoty dôchodcov Slovenska uskutočnila v Dome kultúry v Revúcej výstavu na tému Vianoc. Na nej sa prezentovali mnohé základné organizácie JDS. Vystavovali výšivky s motívom Vianoc, vianočné pečivo, výzdobu a jedlá, ktoré patria k Vianociam. ZO JDS v Muránskej Lehote sa zamerala na vianočné tradície našich predkov.

Výstavy sa zúčastnila p. HELENA RUSNÍKOVÁ, p. MARGITA DOMÁNYOVA a pri aranžovaní pomáhala p. KAMILA DROBČOVÁ. Naš výstavný kútik bol ozdobený stromčekom a navešanými jablkami, orechmi a inými skromnými ozdobami. Výšivky dodali členky našej organizácie ako aj iné doplnky výstavky. Na stole ne-

chýbal vianočný pletený koláč, medovníky, domáce klobásky, jaternice, kapustnica, opekance. Súčasťou lehotského stola bol aj domáci chlieb a štyri druhy slivovice.

Naš výstavný kútik mal veľký ohlas. Predsedníčka ZO JDS Muránska Lehota p. Helene Rusníkovej, ktorá mala na tom najväčšiu zásluhu, bola udelená osobitná cena, za najkrajšiu a najvýstižnejšiu prezentáciu s ukážkou zvykov a jedál počas Vianoc. Naša úspešná pani predsedníčka poskytla informácie aj redaktorky rádia REGINA. Rozhovor bol odvysielaný na uvedenej stanici ešte v adventnom období dňa 21. decembra 2011 o 9-jej hodine.

Marta Šutičová

Z REDAKČNEJ POŠTY

Naša šéfredaktorka Mgr. Ružena Svorenová je v trvalom kontakte s PhDr. Františkom BÁBELOM, rodákom z Muráňa, ktorý svojou poéziou i prózou doma i mimo domova sa podieľa na šírení dobrého mena obce! Ešte vo svojich 83 rokoch tvorí, prostredníctvom umeleckého slova vracia sa často aj do rodného kraja a hlavne spomína ...

Vo svojom liste zo dňa 10. januára 2012 ďakuje za korektnú spoluprácu cez Muránske noviny a pozdravuje Muránčanov. Menovite svojich rovesníkov p. Martina HALUŠKU a p. Jozefa BÁBELU. Oboch som ich oslovila kvôli spomienkam na nášho muránskeho básnika - autora listu. Pán M. Haluška ďakuje za pozdrav, ale pre nemoc sa ozve neskôr. Pán Jozef Bábela si na neho spomína ako na veľmi priateľského a sčítaného človeka. Zažili spolu len detstvo, lebo neskôr ich rozdelilo vzdelávanie. Pán Jozef nastúpil do meštianky v Revúcej a pán František do Gymnázia v Tisovci. Keď sa oženil, teda po skončení vysokej školy, zostali v Tisovci aj bývať. Veľmi si cení darček od neho – najnovšiu zbierku básní (Nočné básne) ako prejav priateľstva. Básničky Františka Bábela, podobne ako aj iných čitateľov, oslovili aj jeho.

Starší človek už výraznejšie vníma vzájomné vzťahy medzi životom a smrťou, zápasí aj s pocitmi samoty, možno aj s nespavosťou a so všetkým, čo prináša dôchodcovský vek... Literárny svet Františka Bábela je však bohatý aj na radostné tóny, necháva sa v ňom unášať sladkou vídinou pretrvávajúceho tvorivého života. Dobré zdravie a veľa tvorivých síl, pán Bábela!

Adela Michalská

Ako nás vidia turisti?

Zavítala som do Informačného centra v Muráni, kde som mala možnosť nahliadnuť do knihy pripomienok návštevníkov, aby sme pre nasledujúcu generáciu uchovali krásu muránskej prírody a vyhli sa nedostatkom.

21. máj 2011 „ Tunajšie informačné stredisko je na veľmi dobrej úrovni, príroda je krásna.“ Rodina Cibulová – SN Ves.

28.máj 2011 „ Chýbajú nám pohľadnice, poštové známky, suveníry, kontakty na možnosť ubytovania, vízitky s adresami. Potrebujeme miesta na guláš. Chýbajú nám povolenia na zjazd na cestu ku chatke.“ Ján Vicer – B. Bystrica

7.júl 2011: „Ďakujem za dobre rady a tipy. Teším sa na výlet v tomto krásnom kraji.“ Turista z Brna

8.júl.2011:„Navštívili sme expozíciu, ktorá je veľmi poučná a pútavá. Škoda, že nie je hotové múzeum. V budúcnosti sa v Muráni určite zastavíme.“ Bez podpisu

8.júl 2011:“ Pekná výstava, krásne kone na planine.“ Turistka z BA, ktorá miluje prírodu

18. júl 2011: „ Bolo mi ctou“ a nesmiernou radosťou dýchať tunajší vzduch, piť vynikajúcu vodu zo studničky a vnímať neskutočnú krásu nedotknutej krajiny.“ Nečitateľný podpis

23. apríl 2011: „ Prišli sme do Muráňa za poznaním krásy slovenskej prírody. Slováci, máte byť na čo hrdí. Odporúčame vyčistiť časť rieky Rimava, ktorá preteká cez mesto Tisovec, pretože to kazí dojem. Vyzdvihneme prácu dobrovoľného strážcu p. Ivaníka z KPMP (Klub priateľov

muránskej prírody), ktorý ide príkladom za čistejšie životné prostredie, vízitka, vstupná brána pre turistov. Vysoko hodnotíme prezentáciu v lokálnej prírode a úroveň expozície. Držíme palce do budúcnosti.“ Slovák žijúci vo Švajčiarsku

Apríl 2011: „ Po niekoľkých rokoch som opäť podnikol výlet po železnici do Muráňa. Je tu nádherne ale chudobne a zrušenie osobnej dopravy tomu nepomôže.“ Praha, ČR

2011: „ Sme tu prvýkrát, ale myslím, že aj naposledy. Muráň nás sklamal. Nie však prírodou, ale ľudským prístupom. Vďaka patrí p. Ivaníkovi z infocentra, ktorý v rámci svojich možností urobil pre nás maximum.“ Prešov

Na základe týchto pripomienok môžeme skonštatovať, že o Muráň a Muránsku planinu je veľký záujem, ale mnohé veci musíme doriešiť v rámci obce a cestovného ruchu. Zápisy, poďakovania a slová lúčenia s túžbou znova sa sem vrátiť hovoria za všetko. Je paradox, že často cestujeme za krásou do iných štátov a svoju nechceme spoznať, že si nevieme cenit to, čo je pre iných vzácné. Koľko krásy vo forme dojmov z pobytu v našich horách a spomienkach na našu muránsku prírodu si odniesli tí, ktorí strávili u nás dovolenky v oáze pokoja a krásy. Musíme spojiť svoje sily, musíme dosiahnuť, aby človek ako súčasť prírody mal k nej úprimný vzťah, miloval ju, ale aj chránil.

TY, DOMOVINA MOJA, PLNÁ KRÁSY...

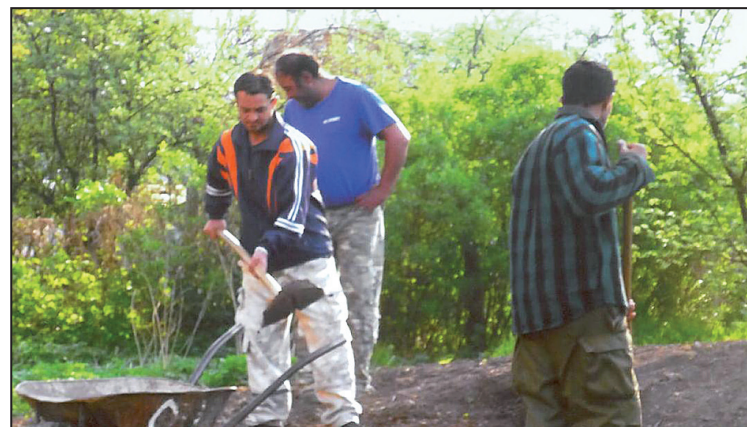
Adela Michalská

AKTIVITY ZA ČISTEJŠÍ MURÁŇ POKRAČUJÚ... OBČANIA, SPAMÄTAJTE SA, OTVORTE OČI!

Každý občan obdržal písomný oznam – rozpis o zbere biologického odpadu v našej obci. Obecny úrad žiada všetkých občanov, aby sa biologický odpad vykladal pred dom „ iba“ v určitom dátume, inak znečistuje okolie. Zbierať sa bude len vytriedený odpad - konáre zvlášť, tráva zvlášť.

Pokračujem v rozhovore s p. Milanom Ivaníkom, ktorého som sa spýtala, ako pokračujú aktivity za čistejši Muráň. „Pocit zodpovednosti za ochranu prírody a životného prostredia ešte nepreniklo do vedomia všetkých našich občanov v takej miere, ako by bolo potrebné. Občania, spamätajte sa, otvorte oči! Je dokázané, že len domáci znečisťujú Hrdzavý potok. Pokračujeme s rómskymi občanmi na začatej práci. Hrdzavý potok, Pastovník. Na vlastné oči sa môžeme presvedčiť, že aj po opakovanom vyčistení sa stav Hrdzavého potoka nezmenil. Budem kritický, najväčšia katastrofa je za tretím mostom. Plasty, poťahy na auto drevená bednička a nehovoriac o stavebnom materiáli, hoci vieme, že ho zatiaľ môžeme vyniesť do zberného dvora, ktorý je na obecnom úrade. Týmto príspevkom chcem poukázať na to, že už nepomáhajú reči, poučovania a apelovanie na rozum a cit, nepomáhajú ani príklady. Konkrétne fotodokumentáciou chcem poukázať na čierne skládky v našej obci a okolí. V Muránskych novinách sme už vyzývali občanov k spolupráci, žiaľ, nikto sa k nám nepridal. Veď my vlastne odstraňujeme tie isté nedostatky a robíme to isté do okolia je to dôsledok nášho nezodpovedného prístupu k prírode.“

Adela Michalská

Z Alenkinej výstavy v Bratislave (ne)obyčajné fotozábery (reportáž)

Dnes (31.01.2012) končí 1. autorská výstava fotografií autorky Amálky. Suché fakty hovoria o výstave fotografií obyčajných vecí okolo nás očami našej Alenky Hrivnákovej, ktorá sa koná v priestoroch čajovne a knižnice Domu Quo Vadis v Bratislave. Vystavuje tam asi 50 fotografií, ktoré jednoducho visia na povraze a sú prichytené štipcom spolu s myšlienkou na zamyslenie. Pri každej z nich sa musíte zastaviť, lebo si uvedomíte, že napríklad obyčajný žltý kvietok slnečnice, zachytený očami Alenky, je nádherný a vy by ste okolo neho prešli bez povšimnutia a pritom treba „zmeniť iba uhol pohľadu“. Nájdete tam aj pre Muráň neodmysliteľné koničky, či slimáčika, čo nevie ako ďalej, rôzne detaily brán a stavieb. Nesmierne zaujímavá je fotografia zajačika, tá upúta nejedného návštevníka. Každý si tam nájde to svoje, čím sa mu skrásli deň.

Mňa najviac oslovila čiarnobiela fotografia púpavy so zamrznutými kvapkami, ktorá síce na výstave nebola, ale visí na mojom počítači a stále mi pripomína krásu a jednoduchosť prírody i talent autorky vidieť niečo výnimočné. Mám tú česť poznať väčšinu fotografií, niektoré poznáte aj vy z kalendárov, ktoré Amálka autorsky vydáva zo svojich zážitkov a ciest alebo boli uverejnené v kalendároch obce Muráň. Umelecké nadanie na hudbu Kochjarovcov je v Muráni všeobecne známe a to sa ešte zväčšilo v kombinácii s výtvarným umením Hrivnákovcov od otca Jara na všetky tri deti.

Veľmi ma teší, že aj mladí ľudia pochádzajúci z Muráňa šíria dobré meno našej rodnej dediny svojou prácou, talentom a vytrvalosťou nielen na Slovenku, ale aj v celom svete a s radosťou o nich dávam na vedomie aj Vám, čitatelia Muránskych novín.

BH

ECHO NOVODOBEJ KULTÚRY „Muránšané a fejsbúk“

Väčšina skôr narodených mi (dúfam) prepáči – odpustí, že tak trochu netuší, o čom píšem, čo chcem povedať a možno ani nebude čo prepáčiť. Jednoducho sa mi žiada začať slovami starších: „.... a čo je to ten fejsbúk?“ Prvé, čo ma napadlo: „Mladší asi väčšinou vedia.“ Vlastne nielen mladí, už aj veľa nás „zrelších“ vie, o čom asi bude reč. Moji rovesníci tiež.

Sociálne siete vládnu svetom. Hlavne tie internetové. Prevažne nás spájajú, nech sme kdekol'vek. Podmanil si nás INTERNET, MAIL je samozrejmosťou, ICQ, SKYPE, TWITTER, FACEBOOK a všetci iné. Choďte na facebook (www.facebook.com), zadajte slovo Muráň a okrem ľudí s takýmto priezviskom sa objaví ponuka o obci, o ZŠ, o planine, o hrade... Alebo ak ste s Muráňa, či inak k tej obci „pripútaní“, dozviete sa pár zaujímavých informácií, ktoré možno potešia, možno zarmútia, možno vás rozhlada obohata. Mňa osobne teší aj to, že si môžem pozrieť fotky v albumoch, vidím ľudí, ktorých som nevidela, nestretla celú večnosť.

Oplatí sa napríklad pozrieť krásne zábery z Lopusného, ktoré zverejnil v albume tiež náš rodák DANIEL VRBJAR. Alebo MIROSLAVA ANGIE LAŠŠÁKOVÁ píše: „Muránčania, nabudúce nám urobte turistiku po všetkých

tých krásach, lebo krčmu už poznáme dokonale.“ Nevie, kto to je, ale turistiku si môže dotyčná osôbka zorganizovať sama. JÁN HRBÁL (ČORÍK) má zverejnené tiež krásne zábery. Pozerám a pripadáť si, ako keby som sa prechádzala v prírode ja ALENKA HRIVNÁKOVÁ – dcéra mojej bývalej, dnes už, žiaľ, nežijúcej spolužiačky a kamarátky z detstva Gitky, zverejňuje veľa krásnych vecí. Píše: „Ďakujem všetkým, ktorí sa tu pripojili a ktorí Muráň milujú... ďakujem za všetky krásne fotky...“

Mimochodom, aj Muránske noviny čítam hlavne na internete. U mamy si ich stíham len prelistovať. S facebookom sa mi zdá byť svet oveľa menší, aj Muráň je bližšie, nech som kdekol'vek. Web stránka Muráňa slúži aj nám – žijúcim mimo diania obce. Viem, že internet by zvládla aj moja mama žijúca v Muráni. Mám prehľad, kedy a aký odpad sa vyváža, či máme zaplatený cintorínsky poplatok, aké akcie boli – budú v obci, môžem napísať mail na obecný úrad, ak by bolo treba niečo zistiť, vyriešiť.

Každý deň, keď si sadám v tichu skorého rána alebo neskoro večer po práci k počítaču, pripájam sa na facebook, a tak sa dozvedám o ľuďoch „patriaciach“ k Muráňu. Moja celoživotná kamarátka Bejča – BEA

OPRÁŠENÉ MURÁNSKE NÁREČIE

Pripovietka s prátkou

Chodievali ráz mládenci z dievkami do edňej chiži na prátki. A tam chodievali chlapi, dieušatá prádlí, chlapi len tak sa i hráli o viseňá. A že kotrimu sa dakotrá dievka pášila, ta tú dievku volau, že za ňu visí. A potom prišla gu ňemu dievka a bozkala ho zas ona ďalej videla za ňeho, pre toho chlapca. Chlapci viseli pre dieušatá a dieušatá pre chlapi. A edná tam ňemala frajéru. Šitkie tam mali frajéru, len edná ňemala. To že tá tag povedala, šo sa tag hambila, že šo bi aspom dáki šert prišou, ta že bi sa aj tomu upísala, len kobi prišou.

Ta na druhí, lebo tretí vešer prišou edon pekňi voják. A že jej potom šitkie dievki závideli toho vojáka, tej dieuke, akiho má pekňiho štramáka. Ta chodievau tag dlkšú dobu, ale už potom na veléj, ta že prišou pre ňu na sivom koňu. To som pošula, vieťe, koď zma chodili pierá párať takie dieušatá. A de som to zastála, de? Na tom koňu prišou a von jej povedau, žebi sa porichtovala. A ona si porichtovala tie háboški do obrúska a pot pazuchu si zväla a sadla si gu ňemu na koňa a išli het. Von že jej povedau tak: „Má milá,

mesášok svietí, ší sa ti mňa ňebojš?“ Ona že mu povedala: „Šože bi som sa ja tebá bála, ve som dosď razí s tebou spala“ To že väcej razí tak povedau. Potom že prišli na cintorín a že jej povedau žebi si ľahla tam. Ta ftoďi že jej vlasí už dupkom stáli, ale ona že mu povedala, žebi si von skorej ľahnúu, že ona nevie. Ta že von išou do tej jami, ona spustíla za ňim ten batožok a potom utekala het.

A prišla do edňiho mlina, bo svetlo buloa tam že búu mlinár umretí! Ona si skoro sadla na starú pec a na tej peci že dlho sedela. Von že prišou tam, ten voják, kolo pou dvanáctej. To mtrví búu a tomu mrtvimu, šo ležou na tej deskej volau: „Omrlí, omrlí vstávaj, moju milú s peci dávaj!“ Ten spustí ednú ruku. Potom zas zavolau a ten spustí ednú nohu. A ona že volala „Kohútiki spievajte, ňevínež dušiške zahinúť ňedajte!“ Tu ten vojág že sa rozľáu na kolimaš pod oblkom. A ten mlinár, šo sa drápau hore gu peci, pri tej peci že sa rozľáu na kolimaš. Ona sa zachránila, utekala hectade.

Rozprávala Zuzana Halušková
Zapísala Mgr. Katarína Lešková 1974

BOHATÝ KALENDRÁR RECITAČNÝCH SÚŤAŽÍ

OBECNÁ PREHLIADKA 2012 POD NÁZVOM MURÁNSKE PRAMENE

Ešte v júni 2011 sa nám ozvala Paedr. Nataša Klimeková, ktorá zareagovala na pripravovanú obecnú recitačnú súťaž pri príležitosti životného jubilea Petra Glocka – spisovateľa, muránskeho rodáka.

Autorka vo svojom príspevku naznačila, že kalendár recitačných školských súťaží je dost nabitý. Začína sa Dobšinského Drienčanmi (prednes rozprávok), pokračuje Šalienskym Matkom (prednes povestí), Rozprávkovým vretienkom a vrcholí Hviezdoslavovým Kubínom, kde sa prezentuje skôr súčasná poézia a próza. Všetky súťaže majú postupové kolá.

Pani Dr. Klimekovej sa páčila myšlienka predstaviť aj vlastnú tvorbu recitátorov a zámer vytvoriť tradíciu obecných recitačných prehliadok, avšak ona by dala prednosť nesúťažnej forme. Organizátori však využili možnosť oceniť nielen najlepších recitátorov, ale všetkých malých i veľkých milovníkov umeleckého slova.

Nultý ročník obecnej recitácie je už za nami a v roku 2012 prvý ročník bude organizovaný pod názvom MURÁNSKE PRAMENE, ktorého autorom je Mgr. Juraj Kochjar a schválil ho kultúrno-športová komisia obecného zastupiteľstva. -RS-

Príležitosť pre talenty

Milí čitatelia, najmä tí, ktorým učarovalo umelecké slovo! Možno k vlastnej literárnej tvorbe ste „príčucli“ už v detstve či v čase svojho dospievania.

V období svojej dospelosti ste však už nemali čas na tento svoj koníček, no on si počkal na váš dôchodkový vek a opäť zažiaril ako vyleštené rodinné striebro. Vy, mladší s literárnym talentom, však nečakajte do dôchodku, pootvárajte priechytky so svojimi pokladmi, prelistujte aj svoje denníky či zošity s prvými literárnymi pokusmi a „podľa“ na stránky našej obcej tlačí! Neváhajte však príliš dlho, v našich novinách je vždy poriadna tlačnica, lebo vychádzajú iba ako dvojmesačník. Keby tých literárnych talentov. resp. príspevkov bolo príliš veľa, mohli by sme však vydať osobitnú literárnu prílohu, ale to by sme museli požiadať o pomoc nejakého umeniu prajného sponzora. Najlepšie nášho pána starostu, pretože u neho talenty (športové, výtvarné, literárne v oblasti fotografovania, spevu, hudby či iné) majú ZELENÚ. Neváhajte, pridajte sa, hoci pod vymysleným umeleckým menom. -RS-

HRSŤKOVÁ (VRABCOVÁ) stihne takto každému z nás – priateľov gratulovať k rôznym sviatkom takmer vždy prvá. DANIEL VRBJAR nám v jednom zo svojich krásnych albumov priblížil rodeo. Ma tam aj spolužiačka PALKA HLODÁKA, autora krásnych kníh s historickou tematikou. Odporúčam ich! Rodina KOVÁČIKOVCOV – ich pobyt v obci bol spojený hlavne s lesným závozom. Najstarší syn Miroslav (žijúci v Prešove) sleduje dianie ako ja, dvojčikám Lucke a Zuzke prajem veľa zdravia. S OLGOU DÁVIDOVOU som sa nestretla celú večnosť, poznám však aj jej dcéru, syna, videla som tetu Dávidovú. A ešte napr. Vladimír Havlík (žijúci v Martine) vraj čast' leta strávil na švajčiarskom jazere. Alebo susedu v Muráni Jaričku Labošovú Nociarovú, hoci nás delí len drevený plot, nestretnem celé týždne, no facebook mi toho povíe – ukáže oveľa viac.

Môžete namietnať, že sa niekomu „hrabem“ v súkromí. Kto pozná, ako fungujú sociálne siete, vie, že každý zverejní len to, čo môžu vidieť iní ľudia. Inak si môže informácie či fotky zablokovať. Ak som niekoho inšpirovala, odporúčam pozrieť penzión, motorest, rodeo. Mimochodom práve rodeo v súčasnej dobe reprezentuje Muráň najviac zo všetkého. Mladých, aj skôr narodených. Dúfam, že mi menovaní odpustia, nemá ich súhlas, aby som o nich písala.

Mgr. Katarína Magyarová, Banská Bystrica
(facebook. Katarína Sigut Magyarová)

Pasovačka v prváckom kráľovstve

Prvý polrok 2011/2012 bol významný v živote všetkých našich prváčikov. 29. novembra 2011 boli pasovaní do školáckeho cechu Základnej školy s MŠ v Muráni a v tento deň dostali aj svoj prvý DEKRÉT.

Slávnostným bubnovaním sa LORDI (vládcovia) a MY LADY (dámy) dostali do čarovného rozprávkového sveta, kde ich privítala kráľovná. Pripravila pre nich úlohy, aby ich vyskúšala, či sú schopní stať sa riadnymi žiakmi našej školy. Nebolo to ľahké, veď prváci museli dokázať, že poznajú písmenkú, číslice, či sa dokážu popasovať aj s hodinkami, naučiť sa pesničku a ukázať svoju tanečnú schopnosť na soundtrack „pirates of the caribbean“. Svoju šikovnosť ukázali vo vzornom uložení úboru do vrecúška.

Po úspešnom splnení všetkých úloh nastal okamih zloženia slávnostného sľubu a pasovania: „Ja prvák, sľubujem vám, že na hodinách vždy pozor dám. Do školy pripravím sa riadne, desiatu zjem každopádne, písmenká napíšem perom, nakloním ich správnym smerom. Pravidlá slušného správania dodržiám rád a chcem byť s každým kamarát. To zvládnuť chcem sám, tak na svoju česť prisahám!“ Od kráľovnej si každý prvák prevzal DEKRÉT a bol pasovaný mečom. Opečatení boli všetci princovia a princezná. A ako sa to skončilo? Vypitím nápoja múdrosti, spevom a tancom, školou sa ozývala hudba.

Záverom chcem poďakovať rodičom za občerstvenie a príjemné popoludnie, ale aj predstaviť muránskych prváčikov. Do 1. ročníka nastúpilo 20 detí, z toho DAVID CVERNA je v Anglicku. Je to konečne silný ročník po niekoľkých rokoch. Deti sú šikovné a dúfam, že im to vydrží, pretože na pasovačke vypili nápoj múdrosti. Prvý ročník navštevujú: Lukáš BERZÝČ, Lena CIBULOVÁ, Libuša CIBULOVÁ, Dávid CVERNA, Veronika FRANKOVÁ, Dianka FRYČOVÁ, Marek GILK, Nikoleta GUBČOVÁ, Alžbetka HLODÁKOVÁ, Juraj KLIMEK, Adam KOCHJAR, Lenka KOVÁČIKOVÁ, Richard LABOŠ, Zoja LUKÁŠOVÁ, Matúš MUŠUKA, Vanesa MUŠUKOVÁ, Viktória SENKOVÁ, Jaroslav ŠVONAVEC, Alex TURČÁNYI, Tímea VELKOVÁ.

Mgr. Slávka Vrbjárová

Budúci prváci v školskom klube detí

Raz sa prsty hádali,

akú prácu konali.

Palec vraví, ja som silný!

Ukazovák ja som pilný!

Prostredníček najväčší.

Prsteníček najkrajší.

A malíček najmenší!

Rôznymi básničkami, ktoré deti motivujú k práci, začína sa školský deň. Dňa 19. januára 2012 boli deti z Materskej školy v Muráni na návšteve v základnej škole v školskom klube detí. Prišli spolu s p. učiteľkou Mirkou Ďurejovou. Keďže už čoskoro deti čaká zápis, aspoň takouto formou si prišli precvičiť svoje vedomosti. Sadli si do lavíc ako veľkí školáci, predstavili sa a začali pracovať. Ich úlohou bolo správne pospájať ovocie, kvety a pod. Potom museli nakresliť to, čo si zapamätali z obrázka. Nenásilnou formou sme sa detí pýtali, či poznajú geometrické

tvary, či vedia nakresliť postavu. Takto si precvičili, čo ich čaká na zápise. Na záver si deti ešte prezreli triedu, pohrali sa a dostali krásny darček od družinárov.

Nakoniec sa odfotili na pamiatku a keď si o pár rokov pozrú v archíve svoje fotky, akí boli kedysi predškolákmi, tak sa určite zabavia. Deti plné zážitkov odišli späť do MŠ. Držíme vám palce, milí budúci prváci aj na zápise, ale hlavne na jeseň v prvej triede.

Dovidenia v školskom roku 2012/2013.

Vychovávateľka ŠKD M. Profantová

CUDZÍ JAZYK NA I. STUPNI ZŠ

Učitelia v Muráni sú na jeho výučbu dostatočne pripravení

Okrem množstva iných noviniek priniesla Reforma školstva aj povinnosť učiť cudzí jazyk od 3. ročníka. Aby boli školy schopné realizovať tento zámer, bolo potrebné v krátkom čase „naučiť“ cudzí jazyk stovky učiteľov I. stupňa po celom Slovensku. Počet kvalifikovaných učiteľov „jazykárov“ totiž nestačil pokryť ani potreby II. stupňa. Prišla preto ponuka zapojiť sa do projektu „Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť“ financovaného zo zdroja EÚ, v ktorom si učitelia môžu rozšíriť svoju kvalifikáciu o výučbu cudzieho jazyka.

Z našej školy sa do štúdia angličtiny pustili Mgr. Skubachová, Mgr. Murková, Mgr. Vrbjárová a PaedDr. Klimeková. Do štúdia nemčiny Mgr. Marčáková. Po počiatkových zádrheloch a rôznych prerušeniach kvôli problémom s financovaním máme za sebou úspešné 2 roky štúdia a ďalšie 2 roky nás čakajú. Môžem teda konštatovať, že učitelia I. stupňa ZŠ s MŠ Murán sú na výučbu cudzieho jazyka dostatočne pripravení.

My, učitelia, áno – ale učebnice, ktoré financuje Ministerstvo školstva – nie. Žiakov z reformného 4. ročníka to však neprekvapuje, veď situácia s absenciou učebníc na všetky predmety ich sprevádza počas celých 4 rokov trvania Reformy. Zúčastnila som sa seminára vydavateľstva Oxford university press, od ktorého máme mať učebnice. Pýtala som sa tam, ako je možné, že niektoré školy ich už majú, iné ani po roku nie. Dozvedela som sa, že vydavateľstvo si svoje povinnosti a záväzky splnilo, chyba je v distribučnej agentúre... Čo k tomu dodať?

Môžem len poďakovať vedeniu školy, že mi umožňuje kopírovať všetko potrebné, teda aj učebnicu pre každého žiaka. Poznáam školy, kde musia žiaci finančne prispievať na toner a papier. A čo žiaci? Väčšina z nich si zvolila ako 1. cudzí jazyk angličtinu. Motívy mali rôzne: perspektíva zamestnania v Anglicku či Írsku, svetovosť jazyka a jeho využitie pri cestovaní, ale i to, že ho potrebujú pri svojich obľúbených PC hrách.

Keď sme začínali v minulom školskom roku ako tretiaci, nadšenie žiakov bolo úžasné. Potešiteľná bola aj snaha rómskych žiakov. S pribúdajúcim množstvom slovíčok však rómski žiaci začali poľavovať a teraz je už markantný rozdiel medzi nimi a žiakmi, ktorí sa pripravujú na každú hodinu.

Dovolím si povedať, že spôsob výučby je dnes oveľa zaujímavejší a zábavnejší než ten, ktorý sme zažili my ako žiaci. Mne samotnej sa páči, že môžem žiakom sprostredkovať angličtinu cez veku primerané, aktuálne i vtipné texty, ktoré sú spracované vo forme komiksov. Na opakovanie a utvrdenie učiva využívame hry a interaktívne cvičenie na PC, alebo frontálne ich premietame pomocou DATAPROJEKTORU. Na každej hodine využívame nahrávky na CD, z ktorých okrem originálnej výslovnosti a piesní učia sa aj nové slovíčka ako REPERI. Ako dôkaz, že mojich žiakov angličtina baví, mohlo poslúžiť ich vystúpenie ku Dňu matiek, kde zaspievali 2 piesne po anglicky.

PaedDr. Nataša Klimeková,
učiteľka 4. ročníka

Narodili sa v roku dvoch sedmičiek

Prípravná trieda 1982/1983 v MŠ v Muráni

Dobre počítate, v súčasnom roku 2012 majú nádherných 35 rokov! Deti na zábere v Materskej škole v Muráni dosiahli v roku 1983 šesť rokov a väčšinu z nich čakala od septembra povinná školská dochádzka. Na vstup do školy ich pripravovali učiteľky p. Anna Ďurčíková a p. Emília Klimeková. Časť z detí však pokračovala ešte v MŠ, lebo im „ze vychádzali roky“, teda sa narodili po 1. septembri 1977. Prváčikov potom viedla p. učiteľka Emília Kochjarová, na 1. stupni ešte aj p. Anna Vavreková. Už na 1. stupni k nim pribudli dochádzajúci žiaci z okolitých obcí. Na druhom stupni dve paralelné triedy viedli: p. učiteľky Jana Koreňová a Božena Jankovičová. ZŠ v Muráni ukončili VIII. ročníkom. Stredné školy mladí tohorodní oslávenci začali navštevovať v školskom roku 1991/1992 – teda pred 20 -timi rokmi. Blahoželáme im k narodeninám, prajeme dobré zdravie a skvelé napredovanie v ich ďalšom živote.

Na zábere dievčatá v 1. rade zľava: Martina REGENDOVÁ, Zuzana HLODÁKOVÁ, Miroslava SLIACKA, Alena FERENČIKOVÁ, Darina KUBALIÁKOVÁ, Martina FABOVÁ, Jaroslav HRBÁLOVÁ, Katarína KOVALANČIKOVÁ. 2. rad: Václav SPIŠÁK, Jozef ŽIAK, František SOJÁK, František TKÁČIK, Peter VRBJAR, Dušan MUŠUKA, Róbert SUKENÍK. 3. rad: p. Anna ĎURČIKOVÁ, Marek TOPOR, Karol KONTÚR, Ľubomír ĎURČÍK, Ján SVOREŇ, Miroslav JARNÝ, Ivan VRBJAR, František SENKO, Marcel KRŠTIEN a p. Emília KLIMEKOVÁ.

-RS-

ZO STRÁNOK MURÁNSKÝCH MATRIK

Židovské etnikum – súčasť našich dejín

Spomienka pri príležitosti 70. výročia deportácie židov

Matričné knihy už oddávna plnia v našej spoločnosti dôležitú dokumentačnú a informačnú úlohu. Sú nenahraditeľným zdrojom poznania osobného stavu každého obyvateľa. Staršie matriky sa častokrát stávajú hodnotným prameňom pri rôznych bádateľských aktivitách. Využitie nachádzajú vo vedách ako je genealógia, historická demografia či iných ďalších odboroch.

Aj Obecný úrad v Muráni disponuje niekoľkými matričnými knihami. Nachádzame tu matriky od začiatku minulého storočia až po súčasnosť. Nám sa podarilo nahliadnuť do týchto dokumentov a zaujala nás v nich nejedna informácia. V súvislosti s evidenciou vierovyznania obyvateľov, s ktorou sa v matrikách stretávame do začiatku 50. rokov 20. storočia, sme sa rozhodli bližšie sa pozrieť na židovské obyvateľstvo v našej obci.

Pri spracúvaní informácií z matričných kníh sme si pomohli aj poznatkami získanými pri návšteve židovského cintorína. Tak sa napríklad dozvedáme, že v Muráni svoje bydlisko našli štyri generácie známej židovskej rodiny Engelovcov. Najstarší malorolník Mór Engel (narodený v roku 1843) žil so svojou rodinou pôvodne v Zavadke. O ich neskoršej prítomnosti v našej obci svedčí zápis v matrike úmrtí, kde má Engel Mór ako bydlisko uvedenú obec Muráň. S manželkou Reginou mali tri deti. Najstarším bol syn Jozef (súkromník). Oženil sa s Františkou Schönbergovou a ostal žiť v Muráni. Z matričných zápisov vieme o ich štyroch deťoch: Irme, Alžbetke, Ondrejovi a Ladislavovi. V spomienkach starších obyvateľov obce najviac figuruje meno Ladislava

Engela, známeho muránskeho obchodníka a jeho manželky Kláry Haázovej. Ich deti, Ervín a Alžbetka sú v matrike narodených evidovaní ako najmladší potomkovia tejto rodiny.

Pri našej práci sme sa častejšie stretávali aj so židovským priezviskom Grünfeld. V Muráni žila rodina mäsiara a krčmára Martina Grünfelda a jeho manželky Amálie Flesch. V mäsiarskom a krčmárskom povolani

kračovali aj ich traja synovia Eugen, Arnošt a František. Z ďalších Grünfeldovcov tu žili obchodníčka Netta Grünfeld s dcérou Alžbetkou a v matrike sobášnených sme našli dve sestry Grünfeldové, Berthu a Margithu, dcéry mäsiarskeho majstra Martina Grünfelda a Márie, rodenej Fächer. Vykonaťvom mäsiarskeho povolania bol aj predstaviteľ ďalšej židovskej rodiny Vojtech Haáz. Vlastnil živnosť a obchod „Mäso a údeniny“ (Gallo Ján: Muráň. Prešov:

Dominanta, 2001, S. 109) a taktiež bol prevádzkovateľom krčmy. Treba poznamenať, že mäsiarske remeslo patrilo k typickým a často vykonávaným povolaniam židov. Súviselo to najmä s dodržiavaním ich náboženských predpisov týkajúcich sa kóšer stravy. Na tieto účely slúžili aj kóšer bitúnky. Z rozprávania pamätníkov vieme, že aj v Muráni bol takýto bitúnok, kde sa zabíjačka viedla pod dohľadom

rých sa nachádza stručná informácia, že Muráň bol istý čas ich bydliskom. Boli to mená ako Fischer, Neumann, Breier, Ostrich, Braun, Weisz, Klein, Stein, Günsberg. Bližšie informácie o nich sa nám však nepodarilo získať.

Udalosti, ktoré postihli slovenských židov v roku 1942, neobišli ani židovských obyvateľov v Muráni. Ako uvádza úmrtná matrika, sedem členov rodiny Haázovcov, mäsiar Vojtech Haáz, jeho deti: Lívia, Imrich, Valéria, Ladislav, Július, Vladimír Haáz a Mária Haáz (sestra Vojtecha Haáza) zahynuli v júni 1942 v Poľsku. Tragédia koncentračných táborov postihla aj rodinu Grünfeldovú. V júli 1942 zahynuli v koncentračnom tábore na neznáмом mieste 51 ročná obchodníčka Netta Grünfeld aj s 26 ročnou dcérou Alžbetkou. Podobne skončili aj Grünfeldovci Eugen, Arnošt, František, spomínaný mäsiar. Uvedení patrili k obetiam prvej vlny deportácií slovenských židov. Poslednou muránskou židovkou, ktorá zahynula v koncentračnom tábore bola 67 ročná Františka Englová, manželka hore uvedeného Jozefa Engela. Túto skutočnosť dokumentuje aj nápis na spoločnom pomníku: „In memoriam! Drahej Františke Englovej zahynulej v konct. tábore v r. 1944.“

Týmto príspevkom sme sa vám pokúsili stručne predstaviť, predovšetkým mladej generácii, menej známu časť obyvateľov kedysi žijúcu v našej obci. Z kultúrneho i historického hľadiska sa jedná o zaujímavé etnikum, ktoré je súčasťou našich obecných dejín, preto sme sa rozhodli ich aspoň takouto formou pripomenúť.

Mgr. Barbora Skubachová

Majme na pamäti hrôzy vojny!

Obec Muráň aj iné obce v okolí rovnako ako naše okresné mesto Revúca bol oslobodený v januári 1945. Revúčan Ing. Ľudovít BARANČOK, bývalý redaktor Revúckych listov a stály čitateľ našich obecných novín, uvádza (RL č. 8/2005), že 2. svetová vojna znamenala nesmierne utrpenie pre milióny ľudí na našej zemi a zanechala citeľné straty aj na životoch občanov Slovenska a Čiech. „Podľa údajov z Vojenského ústavu predstavovali tieto straty až 360 000 osôb. Koncentračným táborm prešlo 350 000 osôb a v nich zahynulo približne 235 000 osôb, z toho 149 000 židovského pôvodu. Popravených pri stanných právach, padlých vojakov a partizánov, obetí pri leteckých útokoch a pri nacistickom vpáde na Slovensko bolo spolu do 40 000 osôb.

Bezprostredne po vojne zomrelo na následky utrpenia približne 95 000 osôb a počet umučených detí predstavoval asi 15 000, prevažne židovského pôvodu. Na nútené práce do Nemecka a do nacistami okupovaných krajín bolo nasadených vyše 500 000 osôb. Čiastočne a úplne bolo vypálených 90 obcí na Slovensku a v Čechách.“

Pán Ing. Barančok, od ktorého sme získali pozoruhodné informácie, pripomína, že nesmierne zabudnúť na hrôzy vojny, ale mať vždy na pamäti jej následky. Na Slovensku ešte žijú priami účastníci tejto historickej drámy, ktorým patrí naša trvalá vďaka a úcta.

-RS-

V mesiaci október 2011 zavítala do našej obce po dlhšej dobe pani Alžbeta, rodená Englová (76 r.) so svojou vnučkou zo Švajčiarska. V Muráni ju volali Eržika. Prvá jej cesta viedla do informačného centra, kde mala záujem o pohľadnice. Usmernila som ju na obecný úrad. Ozvala sa, že ona toto tu pozná, že sa volá Englová. Súhlasila som s ňou, že priezvisko patrí do Muráňa, ale ja nie som rodená Muránčanka. Nedalo mi to, tak som jej sprostredkovala stretnutie s pani Emíliou Vrbjarovou (p. Emkou). Spoznali sa, zvitáli a hlavne spomínali na obchod a nebohú pani Barbaru Hajdukovú. Zrejme mala p. Eržika k nej bližší vzťah.

Z rozprávania pani Lenky Rybárovej viem, že sa ozvala pani Eržika telefonicky. Oznamovala jej návštevu Muráňa a aby boli doma Štajerovci, rodina, ktorá býva v ich dome. Pri návšteve vnučke ukázala, kde prežila detstvo a mladosť. Bola nadmieru

s spokojná, lebo videla že rodina Štajerová sa príkladne stará o ich bývalý dom, dokonca rodine priniesla darčeky a sladkosti. Ďalší rozhovor sa niesol v znamení spomienok aj na brata Ervína, ktorý žije v Izraeli. Podľa

Stretnutia s pani Eržikou

rozprávania miestnych občanov, táto židovská rodina nebola eskortovaná do koncentračného tábora. Eržika a Ervín ešte ako deti sa dali pokrstiť, a tak prijali kresťanstvo. Možno, že sa tak zachránili. Neskôr išli študovať do zahraničia a rodičia sa v roku 1965 presťahovali do Košíc, kde aj zomreli.

Áká bola Eržika? V kontaktoch s deťmi v mladosti bola úprimná, priama a vždy ochotná pomôcť. Medzi jej najlepšie kamarátky a súčasne aj spolužiačky patrí pani

Gizela, rodená Goldchmidtová, s ktorou sa mi nepodarilo skontaktovať, aby sme sa niečo bližšie dozvedeli, lebo v Muráni má iba svoje letné sídlo. Pri obhliadke kostola p. Alžbeta spoznala svojich priateľov z mladosti, pána Antona Topora a Mgr. Juraja Kochjara. O židovský cintorín pod Hôrku, kde posledný odpočinok majú jej starí rodičia, sa príkladne stará pán Havlík a neskôr posolstvo prevzal pán Belo Beňo. Ďalšia cesta pani Eržiky viedla na Obecný úrad v Muráni k páňovi starostovi, kde prejavila záujem o predaj pozemkov, ktoré ešte vlastní.

Určite pani Eržika odchádzala z Muráňa s dobrým pocitom, krásnymi spomienkami, ktoré odovzdala svojej milovanej vnučke. Každé lúčenie s domovinou nás suzuje, ale ona sa lúčila s pocitom nádeje, že sa ešte vráti do krásneho kraja muránskeho.

Adela Michalská

Oslavy 67. výročia oslobodenia obce Muráň

Dňa 27. januára 2012 sme si v podvečer spoločne pripomenuli 67. výročie oslobodenia obce Muráň. Osláv sa okrem členov a funkcionárov ZO SZPB v Muráni zúčastnili aj starosta obce Ing. Roman Goldschmidt, podpredseda oblastného výboru SZPB v Rožňave Ing. Ján Debnár, okresný náčelník PZ SR v Revúcej pplk. Mgr. Branislav Valaštek a náčelník obvodného oddelenia JUDr. Jaroslav Gallo. Nechýbali ani občania Muráňa. Po hymne Slovenskej republiky bola vencom kvetov dekorovaná pamätná tabuľa na obecnom

úrade. Prítomným sa prihovoril básňou predseda ZO SZPB v Muráni pán Jozef Kubaško a príhovorom k výročiu oslobodenia obce pokračoval Ing. František Lukáš. Hlavnou myšlienkou príhovoru boli nasledovné slová: „Spravme všetko preto, aby sa viac neopakovali hrôzy vojny u nás, ale i vo svete, aby nikdy nemuseli zomierať otcovia, matky, deti, dcéry, synovia násilným spôsobom, aby nad modrou planétou zvanou Zem navždy svietilo slnko mieru a porozumenia.“ Potom pokračovali oslavy oslobodenia slávnostnou členskou schô-

dzu ZO SZPB v Muráni.

Ing. František Lukáš
FOTO: Ľubomír Marčák

KARNEVAL NA SNEHU

Po minuloročných skúpych zimách na sneh sa tento rok na nás usmiala pani zima a nadelila nám snehovú perinu, ktorá umožnila zásluhou obetavých ľudí na čele s preds. Turistického odboru TJ Tatran Ing. P. Kochjarom sprevádzkovať lyžiarsky vleč na Hôrke. Túto možnosť si zalyžovať na dobre pripravenom svahu využíva veľa priaznivcov zimných športov nielen z Muráňa, ale i z blízkeho okolia. Na zdokonalenie lyžiarskeho umenia využili vleč aj deti z našej ZŠ s MŠ. Nepremeškať uvedené danosti prírody sa rozhodla Ko-

misia kultúry a športu pri OÚ v Muráni usporiadať v nedeľu 29.1.2012 športové popoludnie v rôznych súťažiach pre všetkých záujemcov. Súťažilo sa v slalom na lyžiach a na snowboarde, jazde na ľubovoľnom telese a na záver sa predviedli krásne masky. Bolože to radosti a zábavy. Tomuto divadlu na sva-

hu sa prizeralo asi 100 divákov, ktorí vytvorili príjemnú atmosféru a kulisu.

Všetci súťažiaci boli odmenení sladkosťou a víťazi peknými cenami. Najväčšou cenou bol pohyb na zdravom vzduchu a v príjemnom prostredí. V jednotlivých disciplínach zvíťazili: Slalom lyže- mladší žiaci: Dávid Frandel,

starší žiaci: Ján Lukáš. Do 6 rokov: Tobias Tužinský, dospelí: Marcel Šuhaj. Snowboard: Matej Goldschmidt. Zjazd na ľubovoľnom telese: Jakub Goldschmidt. Súťaž o najkrajšiu masku vyhrala podľa poroty: Timea Velková, ale aj ostatní boli pekní.

P.M.

VIANOČNÝ STOLNOTENISOVÝ TURNAJ

V duchu olympijských myšlienok, „nie je dôležité zvíťaziť, ale zúčastniť sa“ uskutočnil sa v telocvični ZŠ dňa 27. 12. 2011 V. ročník Vianočného stolnotenisového turnaja. Tí, ktorí mali už dosť ničnerobenia a prejedania sa vianočnými dobrotami, uvítali túto možnosť zašportovať si v takom nenáročnom športe. A tak sme boli svedkami duelov medzi veteránmi, ale aj mladými vyznávačmi bielej loptičky.

V kategórii žiakov, kde boli iba traja súťažiaci sa na prvom mieste umiestnil Š. Jančík, druhý bol K. Murko a tretí D. Frandel. Každý si zahral s každým na dva súťažné sety a o poradí pri rovnosti bodov rozhodoval až pomer loptičiek. Chlapcom to išlo, hrali so zariadením a stále sa zlepšovali.

V kategórii dospelých nastúpilo v dvoch skupinách 8 pretekárov. Víťazi skupín sa stretli v boji o 1.-2. miesto a hráči, ktorí skončili na druhých miestach, si zahrali o 3. a 4. miesto. Prvé miesto znovu získal nestárnuc M. Kvetko, ktorý zvíťazil nad M. Austom v pomere 2:0, ťažiac z dobrého a nevyšpytatelného podania. Tretie miesto vo vyrovnanom stretnutí získal M. Kochjar st., keď zvíťazil nad mladým S. Sokolom 2:0. Stretnutie sledovalo asi 20 divákov, ktorí neraz súťažiacich po pekných výmenách skandovaním a potleskom. Za zorganizovanie tohto podujatia treba poďakovať členom komisie

kultúry a športu pri OÚ, starostovi obce Ing. Goldschmidtovi za pekné ceny, vedeniu ZŠ za poskytnutie telocvične. Vybrané štartovné sa odvodilo do obecnej pokladne na účet pre opravu vežových hodín.

P.M.

II. ROČNÍK VIANOČNÉHO VOLEJBALOVÉHO TURNAJA

Nadšenci volejbalu sa deň pred Silvestrom 2011 stretli v telocvični v Muráni, aby si zmerali svoje sily o športové kvality. Vytvorili sa zmiešané volejbalové družstvá: 1. FAMILY AND FRIENDS, 2. SNEHULIACI, 3. RESPECT, 4. GUMKÁČI, 5. STAROSTOVCI, 6. AMATÉRI. Hralo sa v dvoch skupinách, kde si zahral každý s každým.

Vo veľkom finále stretlo sa družstvo STAROSTOVCI s GUMKÁČMI. Po napínavom súboji nakoniec 1.miesto obsadili GUMKÁČI s kapitánom P. OTTINGEROM v zložení: J. NOCIAROVÁ, I. LUKÁŠOVÁ, J. SIMANOVÁ, P. OTTINGER ml., M. KISSIMON.

Keďže záujemcov o volejbal je stále dosť, určite si turnaj zopakujeme aj o rok.

Iveta Lukášová

34. ZIMNÝ PRECHOD MURÁNSKOU PLANINOU

V sobotu 11.2.2012 sa už od skorého rána hemžilo námestie v Muráni množstvom vyznávačov zimnej turistiky. Po prezentácii nasadali do prichádzajúcich autobusov z Revúcej, ktoré ich vyviezli na začiatok trás pešej a lyžiarskej, ktoré začínali na Javorine. Veru, toľko bolo záujemcov, že sa autobusy museli otočiť aj dvakrát.

Planina nás privítala skutočnou zimou, veď bolo -15oC a fúkal severák, ktorý našťastie počas krásneho slnečného dňa zoslabol. Prezreli si koniky, poniektorí si na nich aj zajazdili, prešli na vyhladku z Poludnice a na Maretkinu. V chate pod hradom čakalo na nich teplé občerstvenie s doplnením zo svojich zásob a mohli pokračovať vo výstupe na hrad a pokračovať sa krásnymi výhľadmi na široké beľostne sa skvejúce okolie. Po nabažení sa týchto krás čakal ich ešte náročný zostup do Muráňa.

Vyznávači bežeckého lyžovania si tento rok prišli na svoje. Dostatok snehu do 60 cm a prejazdy neporušenou tichou bielou krajinou, to bol balzam na dušu človeka, aj napriek vynaloženej námahe. Veď spoznať lokality Ploštiny, Belkovú, Lopusné, Havrané, Studňa, Mochnáta a najvyšší bod prejazdu Zadné hory s krásnymi výhľadmi na Nízke a Vysoké

Tatry, čo nebýva každý deň, pokračovalo sa na N. Klakovú a odtiaľ cez Sivákovú, Jaškov vršok, Vrbjarku, Košariská, Mátožnú, Sádok do Muráňa. Aj tu bola najťažšou posledná časť prechodu a to 13 km zjazd po zľadovatenej vypluhovanom koryte cesty z Vrbjarky po Sádok, kde na niektorých úsekoch sa museli zložiť lyže pre trčiacie kamene a štrk na ceste. To spôsobilo, že poslední účastníci prichádzali do Muráňa až po 17. hodine, za tmy. Boli medzi nimi aj takí, ktorí boli nedisciplinovaní, takí, ktorí precenili svoje schopnosti prejsť 35 km trasu, a tak pripravili pre organizátorom prácu navyše s ich bezpečným doprovodom do cieľa. Aj na tejto trase sme sa stretli s pohostinnosťou obsluhy v chate na Studni, kde okrem podávaného občerstvenia nechýbalo ani kultúrne spostenie spevmi za doprovodu heligonky J. Spišáka. Vhod padlo aj príjemné podanie občerstvenia a prijatie na chate N. Klakovej, kde kolektív okolo J. Sedláka neskľamal. Na chatách aj za ťažkých tohoročných podmienok boli pripravené občerstvovacie stanice, a preto všetkým patrí náš obdiv a vďaka.

Útrapy z pochodu zahnal v cieľi podávaný guláš, pripravený majstrom P. Vrabcom a posedenie pri čapovanom

pive, pri ktorom sa každý chcel podeliť so svojimi zážitkami, pripomienkami a prísľubmi, že o rok sa znovu stretneme. Poďakovanie organizátorom podujatia Obecnému úradu v Muráni, TJ Tatran, komisii kultúry a športu pri OÚ vyslovili nielen domáci, ale i účastníci z rôznych kútov Slovenska, Žiliny, B. Bystrice, Popradu, Bratislavy, Bardejova a ďalších miest.

Organizátori dakujú všetkým, ktorí toto

podujatie zabezpečovali: pracovníkom Lesnej správy v Muráni na čele s Ing. Bábekom a Ing. Bottom, ľudom pri prezentácii, doprovodoch v autobusoch, pri príprave trati, obsluhám na občerstvovacích staniach a pri príprave a výdaja guláša. Materiálne a technické zabezpečenie zvládol p. starosta Ing. Goldschmidt so sponzormi. Pre spomienku pripájam fotoreport z tohto podujatia.

Pavol Mládky

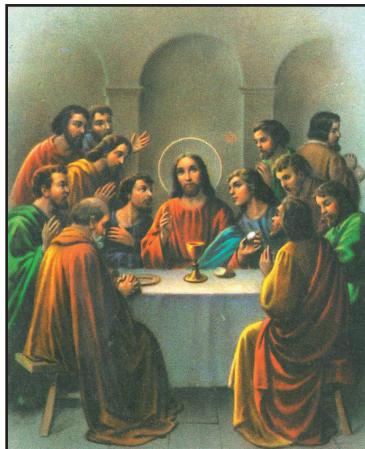

Veľkú noc si v terajšom roku pripomenieme veľmi skoro. Už v prvý aprílový týždeň, teda ešte na prahu novej jari. 1. číslo našich obecných novín už vlastne vychádza v čase 40 dňového veľkonočného pôstu, a tak i popolcovej stredy na jeho začiatku.

Ježiš Kristus si zo svojich učeníkov vybral dvanástich a nazval ich apoštolmi. Okrem Judáša boli hlboko zjednotení a evanjeliové poslstvo odovzdávali celému svetu.

PETER, pôvodne Šimon, galilejský rybár, dostal meno od Ježiša. Prvý, čo vyznal svoju vieru v Ježiša. Zomrel v Ríme piliernou smrťou. ONDREJ – Petrov brat, tiež rybár. Zomrel ako mučeník na kríži v tvare písmena X - Kríž sv. Ondreja. JAKUB bol tiež rybárom. Popri Petrovi a Jánovi patrili k najbližším Ježišovým žiakom. JÁN – Jakubov brat. Práve jemu ukrížovaný Ježiš zveril do opatery svoju matku Máriu. Pavol nazval Jána a Petra pilierni cirkvi. Žil veľmi dlho. FILIP pri Poslednej večeri poprosil Ježiša, aby im ukázal OTCU, na čo mu Ježiš odpovedal že kto videl JEHO, videl aj otca. BARTOLOMEJ – v Evanjeliách je stotožnený s Natanaelom z Ev. podľa Jána. Podľa legendy hlásal evanjelium v Indii a v Arménii, kde zomrel ako mučeník – za živa odratý z kože a statý. MATÚŠ – pôvodne výberca daní,

OKIENKO KREŠTĀNA

(Zdroj: Ježiš a jeho časy, 2011, s. 242)

a preto sa farizeji pohoršovali, že Ježiš jedáva s mýtnikmi a hriechnikmi. On im odpovedal, že neprišiel povolať spravod-

livých, ale hriechnikov. Matúš považovaný za autora evanjelia – nesie jeho meno. TOMÁŠ – spájaný s prívlastkom „neveriaci“. V zmŕtvychvstanie Ježiša uveril až vtedy, keď ho uvidel vzkrieseného. Zomrel mučeníckou smrťou. JAKUB – na rozlíšenie od brata sv. Jána nazývaný „Mladší“. Po Petrovi stal sa vodcom v Jeruzaleme. Ukaľmeňovali ho v roku 62. ŠIMON HORLIVEC (zelóta). V Písme svätom sa iba uvádza, že patrili medzi dvanástich. V Evanjeliách ho Matúš a Marek volajú Kanaánsky – podľa aramejského slova „horlivost“ JÚDA – Jakubov syn, pravdepodobne TADEÁŠ z Evanjelia podľa Matúša a Marka, aby sa vyhli zámene s Judášom. Je spájaný so Šimonom, vydali sa kázať do Perzie, kde našli mučenícku smrť. JUDÁŠ IŠKARIOTSKÝ – priezvisko zradcu Ježiša znamená, že pochádzal z Karijótu v Judei. Jediný z apoštolov sa nenarodil v Galilei. Judáš – pokladník skupiny, podľa evanjelistu Jána nečestný človek. Zradil Ježiša pre peniaze, keď ho bozkom ukázal nepriateľom. Judáš si vzal život, obesil sa na mieste, ktoré neskôr dostalo meno „ Pole krvi“.

-RS-

ZA SPOLUŽIAKOM Július Beňo (1947-2012)

VÝHERCOVIA KVÍZUO NOVOROČNÉ CENY

V č. 6/2011 sme položili našim čitateľom desať kvízových otázok. Tí, ktorí sa zapojili, majú teraz možnosť overiť si správnosť svojich odpovedí.

1. Obecné zastupiteľstvo v Muráni na čele s pánom starostom Ing. R. Goldschmidtom tvorí SEDEM POSLANCOV.
2. Tradičným víťazom vianočných stolnotenových turnajov v Muráni je bývalý stredoškolský učiteľ p. MILAN KVETKO z Revúcej.
3. MISS UNIVERSE SR 2011, ktorá má aj muránske korene, sa volá DAGMAR KOLESÁROVÁ, vysokoškolačka z Revúcej.
4. Žiakom ZŠ v Muráni vo februári 2011 cestu Kanadou priblížil JIŘÍ GRYGÉR z FRYŠTÁKU.
5. Vlak na trati Muráň – Plešivec poslednýkrát zatrubil 30. APRÍLA 2011.
6. Obecná recitačná súťaž v júni 2011 na počesť jubilanta – spisovateľa PETRA

GLOCKA.

7. Víťazom školskej spevackej súťaže Slávik Slovenska bola ZUZKA SKLENÁRIKOVÁ.
8. V auguste 2012 sa bude konať už XX. ROČNÍK muránskeho rodea.
9. Za rozvoj družobných vzťahov Muráň – Fryšták Čestné občianstvo obce Muráň získala Mgr. SILVIA KNEDLOVÁ z Fryštáku.
10. Autorom mnohých fotografií v obecných novinách a v kalendároch obce Muráň je Ing. MAROŠ DETKO.

BLAHOŽELÁME ÚSPĚŠNÝM RIEŠITEĽOM KVÍZU! Výhru od pána starostu si prevezmú: 1. MILAN KVETKO, 2. ŽELMÍRA ŠTEFANÁROVÁ s dcérou JARKOU a 3. KATARÍNA BUJŇÁKOVÁ z Revúcej.

BLAHOŽELÁME

Nášmu jubilantovi p. JÁNOVI HAJDÚKOVÍ život dal do vienka nevšedný dátum, a tak skutočný deň svojho narodenia by mal teoreticky oslavovať iba v tzv. priestupnom roku – teda každý štvrtý rok. Narodil sa na vyšnom konci v Muráni (teraz dom Ing. Albinho) Márii a Pavlovi Hajdúkovcom ako najmladšie dieťa 29. februára 1932. V roku 2012 si príbuzní pripomenú aj 85 rokov jeho sestry p. Márie Beňovej a 90 nedežitých rokov brata p. Pavla Hajdúka.

Pánovi JÁNOVI HAJDÚKOVÍ

k 80. narodeninám hlavne dobré zdravie a ďalší život prežiť v pohode, bohatý na pekné zážitky a láskyplné rodinné vzťahy praje nevesta Lydka s vnúčatami, dcéra Katka, sestra Mária s rodinami a Svoreňovci.

SPOMIENKY

Dňa 10. februára 2012 uplynulo 25 rokov od úmrtia našej mamy a starej mamy pani **Emília GRENDOVEJ**. 11. septembra sme si pripomenuli 10. výročie od smrti nášho otca, starého a prastarého otca pána **Pavla GRENDU**. 5. júla 2011 uplynulo 25 rokov, čo nás navždy opustila naša stará a prastará mama pani **Emília KOPČANYOVÁ**. ODPOČÍVAJTE V POKOJI! Kto ste ich poznali a mali ich radi, venujte im tichú spomienku.

Dcéra, vnúčatá a pravnúčatá

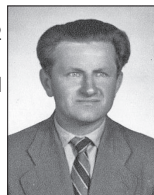
❖❖❖

*Svet nemá slzy rád
a ty si tešil všetkých
nevšedným svojim humorom...
Keď dotklo tvoje srdce,
ťažobou zranené
žialili naše duše.
Lúčili sme sa s úctou všetci.*

S láskou a vďakou stále spomínajú na otca a starkého dcéra a dvaja vnuci.

Dňa 18. februára 2012 uplynulo 15 rokov, čo nás navždy opustil pán

**Pavel HAJDÚK
(1922-1997).**
Češť jeho pamiatke!

Pána Júliusa Beňa v rokoch jeho dospelosti sme všetci poznali ako starostlivého manžela a otca. Svojmu zamestnaniu, náročnej fyzickej práci zostal verný až do odchodu na dôchodok. ČEŠŤ JEHO PAMIATKE!

V mene spolužiakov Mgr. R. Svoreňová

Uzavierka

Pre prispievateľov do č. 2/2012 je 31. marca 2012 – osobné doručenie príspevkov, poštou na adresu redakcie alebo mailovú adresu.

Nová služba pre pacientov od lekárně CANNABIS v Revúcej

DONÁŠKOVÁ SLUŽBA

Pre ľudí, ktorí to potrebujú, poskytujeme od 1.3.2012 bezplatnú donáškovú službu liekov a zdravotníckych pomôcok, prípadne aj doplnkového sortimentu /zatiaľ v obciach Muráň, Muránska Dlhá Lúka/. Donáška liekov je služba, ktorá podstatne uľahčí život starším ľuďom, ktorí pravidelne užívajú lieky, sú menej pohybliví alebo imobilní a pri obstarávaní liekov sú odkázaní na pomoc inej osoby, ale aj osobám, ktoré pre svoje pracovné aktivity nestrhávajú a uvítajú našu službu ako príjemný bezplatný nadštandard.

V prípade záujmu stačí, ak pacient nechá recept u svojej obvodnej lekárky/MUDr. Mráziková-Muráň/, alebo ho doručí na Obecný úrad v Muráni /pacienti z Mur. Dlhej Lúky na svojom obecnom úrade/. Naši zamestnanci recept vyzdvihnú a doručia lieky na obecný úrad na druhý deň, po obdržaní receptu. Vaše lieky Vám doručia až do domu zodpovední pracovníci obecného úradu.

Služba sa poskytuje bezplatne. Po doručení liekov pacient zaplatí iba štandardný poplatok za recept a doplatok za lieky, ktoré nehradí zdravotné poisťovne. Obdrží aj doklad z registračnej pokladne s jeho menom a vyúčtovanými položkami, ktoré si môže overiť. O uvedenej službe sa môžete informovať na telefónnom čísle 058/ 4426587.

MURÁNSKE NOVINY, EV3506/09, Obecné noviny, Vydáva obec Muráň,
Adresa redakcie: OÚ MURÁŇ, č. 329, Tel: 058/4881029,
e-mail: obec.muran@mail.t-com.sk, Šéfredaktorka: Mgr. Ružena Svoreňová,
Graf. úprava a tlač: HLP Grafik s.r.o, Brezno